

rozdielne odpovede na otázku, či by mal štát aktívne zasahovať do rodinnej politiky a motivovať svojich občanov, aby sa množili. „Nemyslím si, že štát tu je od toho, aby reguloval pôrodnosť,“ hovorí Karpíš. „Úlohou štátu je starať sa o ľudí, ktorí vypadli z bežného sociálneho systému a nevedia si pomôcť sami. Je to po prvé neefektívne – ľudia sa o tom, či budú mať deti, nerozhodujú podľa toho, aký vysoký je príspevok. Kto chce mať deti, bude mať deti. A po druhé, ten, kto sa rozhoduje na základe financií, asi nebude dobrým rodičom. Okrem toho, nikto nevie, aká je optimálna štruktúra obyvateľstva.“ Jedným z odporúčaní, ktoré majú analytici v INESS k otázkam starnutia, je zvýšenie dôchodkového veku. Tento návrh je teoreticky možné uskutočniť, pretože v ekonomike závislosť od fyzickej práce klesá, ale bol by veľmi nepopulárny. Väčšia časť populácie už od nej nie je závislá a môže pracovať do vyššieho veku. Ak by v budúcnosti malo dôjsť k nedostatku pracovnej sily, určite sa podľa Karpíša bude riešiť imigráciou. Rovnako ako veľa Slovákov za zárobkom odchádza do zahraničia, aj k nám budú prichádzať pracovníci z iných krajín. „Nemyslím si však, že je to tým, že by to ekonomika inak nevládla. Manuálne pracujúcich ľudí bude menej, a keďže sú aj horšie platení, tak sa v tejto sfére budú uvoľňovať miesta.“

IMIDŽ SENIOROV

Pomer vekových skupín v našej spoločnosti sa jednoznačne mení a bude sa naďalej meniť smerom k väčšej rôznorodosti. Podľa niektorých európskych prieskumov budú v roku 2050 tvoriť jednu tretinu populácie ľudia starší ako 60 rokov. To, ako budú voliť a ovplyvňovať používanie verejných zdrojov, bude dôležité. Ako sa na týchto ľuďoch v pokročilom štádiu života pozeráme? Považujeme ich za skúsených a hodných úcty alebo skôr za chorých a odkázaných na pomoc? „Je niekoľko obrazov starších ľudí. Výskumy hodnotových orientácií ukazujú, že starší ľudia sú druhí v rebríčk-

ku tých, ktorým sme ochotní pomáhať (po „najbližší príbuzní“). Odpovede v dotazníkoch sa však môžu riadiť aj konvenciami alebo myšlienkou na vlastných starých rodičov ako na starších ľudí ako takých,“ interpretuje výsledky sociologička. Neodškriepiteľný vplyv na naše vnímanie staršej generácie majú médiá. Či už sú

Odovzdávanie generačnej múdrosti je komplikované za každých čias

to mladé tváre moderátorov televíznych správ a iných programov, alebo aj reklamy, v ktorej výrobok „predávajú“ mladé tváre bez vrások. Zuzana Kusá však spresňuje posolstvo, ktoré televízie prinášajú. „Médiá a reklama dnes ovplyvňujú obraz starších ľudí rôznym a často paradoxným spôsobom. Aj keď sú moderátorské tváre spravidla mladé, o aktívnom živote starších sa hovorí pomerne často,“ vysvetľuje protirečivú skutočnosť. „Zdôrazňuje sa politická téza o potrebe predĺženia aktívneho pracovného života. Aktivita je nielen očakávaná, ale aj umelecky stvárňovaná. Vo filmoch a seriáloch sa starší ľudia objavujú nielen ako súčasť fungujúcej rodiny, ale aj v aktivitách, ktoré boli pred pár desaťročiami nemysliteľné – napríklad majú aktívny milostný život.“ Ďalším špecifikom domácej mediálnej scény je podľa sociologičky jav, že zaniká určitá kultúrna a záujmová „segregácia“ starších ľudí, ktorú by mohli vytvárať periodiká a či rozhlasové a televízne programy určené pre nich. Prakticky to znamená, že slovenské staré mamy čítajú tie isté časopisy a pozerajú sa na tie isté zábavné programy ako ich vnúčky. „Starší ľudia chtiac-nechtiac získavajú prehľad v lifestyleových

záležitostiach mladšej generácie,“ hovorí s úsmevom Kusá. „V rodinách sa objavujú diskusné témy spájajúce generácie a zoslabuje sa riziko generačného odcudzenia.“

AKO V ROZPRÁVKACH?

Rýchlej súčasnosti, v ktorej žijeme, často vyčítame, že neposkytuje dostatok času a priestoru na stretnutia a rozhovory s blízkymi. Dalo by sa tvrdiť, že sa to muselo odraziť aj na našich vzťahoch ku generácii rodičov a starých rodičov. Zidealizovanou (knižnou a filmovou) predstavou sú starý otec a stará mama, ktorí odovzdávajú ďalej životnú múdrosť a skúsenosti, tradície a hodnoty. Realitou dnes však je skôr tvrdenie, že sa stávame „horizontálnou spoločnosťou“, že na nás majú najväčší vplyv ľudia rovnakej vekovej skupiny, našej generácie. „Obraz starého rodiča rozprávajúceho vnúcatám rôzne poučné historky z minulých čias je skôr literárny výtvor ako bežný jav rodinného života, najmä na vidieku, kde sa deťom skôr ukazovalo ako vykonať určitú robotu,“ vyvracia idealizovanú predstavu sociologička. „Odovzdávanie generačnej múdrosti je pomerne komplikované za každých čias, zvlášť, keď ich múdrosť bola nadobudnutá za čias, ku ktorým sa nik nehľási.“ Niektoré deti si svojich starých rodičov užívajú, pretože tí sú s nimi na „materskej“ dovolenke namiesto niektorého z rodičov. To je však skôr výnimkou. Omnoho pravdepodobnejšia je situácia, že staré mamy sú ešte zamestnané, keď sú ich vnúcatá vo veku, ktorý vyžaduje starostlivosť. „Tam, kde je veľká zamestnanosť žien, je to s inštitúciou starej mamy značne komplikované,“ hovorí Kusá. „Predloženie pracovného veku a pevnejšie nadviazanie výšky dôchodku od pracovného príjmu značne komplikuje možnosť, aby staré mamy ostávali na rodičovskej „dovolenke“. Starí rodičia však stále môžu hrať dôležitú a potrebnú úlohu v čase víkendov a školských prázdnin.“

FOTO: ISIFA, ARCHIV Z K. A. J. K. PODĎAKOVANIE BRITISH COUNCIL ZA ÚČASŤ NA KONFERENCII NETWORKING EFFECT: FEWER, OLDER, MORE DIVERSE; EUROPE'S FUTURE SOCIETY.

Slovensko v číslach v roku 2006

Veková skupina 65+ tvorila 11,9 % populácie. Dochádza tu však k rastu, pretože sa do tejto skupiny postupne začínajú presúvať silné povojnové generácie. Narodilo sa spolu 53 904 detí. Z hľadiska veku matiek si najvyššiu pôrodnosť uchováva veková skupina 25- až 29-ročných žien, najviac detí porodili generácie 27- a 28-ročných žien (vyše 4-tisíc). Stredná dĺžka života, teda takzvaná nádej na dožitie, je u mužov vek 70,4 roka a u žien 78,2 roka. Objem zahraničného sťahovania medzi SR a zahraničím dosiahol 7,3 tis. osôb, čo je oproti predvstupovému obdobiu do EÚ dvojnásobok. Vyše tri štvrtiny z celkového počtu evidovaného sťahovania tvorili prisťahovaní, ktorých počet vzrástol na 5,6 tis.

ZDROJ: STATISTICKÝ ÚRAD SR

Quality from (Henkel)

Pattex

Jesenné inšpirácie

Pattex Tavné lepidlá nachádzajú široké uplatnenie pri rôznych druhoch lepenia v domácnostiach, pri opravách, ale napríklad aj pri aranžovaní suchých kvetov. Práca je jednoduchá, rýchla a čistá. Pištoľ zapojíte do elektrickej energie a necháte cca 10 minút nahriať. V elektrickej pištoľi sa tuhý patrón roztaví. Potom stlačením kohútika dávkuje lepidlo na lepené plochy podľa potreby. Účinok je okamžitý. Lepidlo vytvrdne do 2 minút. Po odpojení tavné pištole z elektrickej energie lepidlo opäť stuhne a môže sa po akejkoľvek dobe použiť znova. Použitím tavné pištole Pattex si veľmi rýchlo pripravíte jesenné ikebany a vianočné aranžmány, ktoré osviežia a prispievajú k výnimočnej atmosfére.

Kúpte vo vybraných hypermarketoch.

Henkel Slovensko, spol. s r. o.
Záhradnícka 91
821 08 Bratislava
Tel.: 02/50 24 61 11
www.lepidla.sk

